

Talles a Manacor a finals del Segle XIV

Esther Castaño Matamalas.

Núria Gomila Bonet.

Maria Soledad Bustamante Bani.

Introducció

Aquesta investigació es basa en l'estudi de les talles en temps del regnat de Martí I l'Humà (1396 - 1410), a partir de les Lletres Comunes¹ dels anys compresos entre 1398 i el 1402² referides a la vila de Manacor, ja que les talles locals d'aquesta època no s'han conservat. A partir d'aquests documents volem exposar la problemàtica de l'impost de la talla, en aquest període, a la parròquia de Manacor. Per aconseguir aquesta finalitat pensam que abans hem de fer una petita explicació sobre el que són les talles, el seu origen, organització, distribució, etc.

Les talles

Pel que fa a l'origen de les talles cal dir que no es pot certificar. Quant a les talles generals la primera que coneixem és la que es va fer al 1237, durant el regnat de l'Infant Pere de Portugal, per sufragar les despeses de defensa del regne i que fou pagada per tots els residents i també pels immigrants que feia poc temps que havien arribat a l'illa. Una segona talla fou l'aplicada l'any 1274 per Jaume I, en què també havien de contribuir jutges i legalistes o les persones que tenguessin honors de reialencs. En una altra talla general, datada al 1335, Jaume III eximia el braç militar del Regne de Mallorca i de les altres illes de pagar la contribució de la talla³.

Les talles eren impostos directes de caràcter extraordinari, és a dir, que s'imposava en el moment en què la Universitat o el Regne necessitaven fons per fer front a les despeses públiques.

L'impost gravava de manera directa damunt el patrimoni que posseïen les persones contribuents, pagant un percentatge sobre aquest no estipulat.

Es divideixen en dos tipus: les talles generals, molt més estudiades per l'abundància de la documentació i pel seu interès ja que afectaven tot el regne; i les talles locals.

El Gran i General Consell era l'encarregat d'aplicar les talles generals i distribuir-les en les dues parts a pagar: dos terços per a la ciutat i un terç per a la part forana.

A partir d'aquí eren ja els llevadors i els taxadors els encarregats de dur a terme la recaptació de la talla a cada vila.

Les talles locals eren emeses pels síndics de les viles per fer front a les seves pròpies despeses. En un primer moment, aquestes institucions tenien total llibertat per emetre talles per a les despeses comunes, però a partir de 1373⁴, per raó de la pragmàtica d'Abella, es prohibia a les viles foranes fer talles sense l'autorització del lloctinent general⁵.

Generalment les talles es venien i si ningú no les volia comprar, la universitat o la parròquia expedien censals entre els interessats per un 6% o 8% d'interès.

El llevador era la persona encarregada de recollir la contribució. Coneixem millor les funcions d'aquesta figura gràcies als albarans de la talla, els quals establien les pautes i condicions a seguir pel llevador a l'hora de recaptar l'impost. Per ser nomenat llevador s'havien d'acceptar els capítols que normalment implicaven, per exemple, recollir l'impost en un temps determinat, que el seu sou s'havia de pagar d'una part dels diners de la talla i, a més, havia de donar fe que si no recollia la quantitat de moneda en el temps indicat podria donar comptes d'aquella davant dels oïdors de comptes de la Universitat⁶.

Els oïdors de comptes eren els comptables de la parròquia i s'encarregaven d'anotar i revisar el llibre de comptes de les talles. Una vegada tancat el llibre no es podia tornar a obrir.

El taxador era la figura encarregada d'assignar la quantitat a pagar per cada un dels contribuents. Una vegada fixada aquesta quantitat no es podia modificar sense el permís o consentiment de l'escrivà i notari de la Universitat.

Segons la documentació esmentada, hem d'insistir en el fet que nosaltres ens hem centrat en l'estudi de les diferents problemàtiques que suposaven les talles a finals del segle XIV per al poble de Manacor i comarca.

Primerament, cal assenyalar que moltes vegades a l'hora d'aplicar una talla no es tenia en compte si se n'estaven pagant d'altres. Per exemple, a Manacor l'any 1398 s'estava aplicant una talla de tipus general per sufragar la flota d'una armada santa dirigida contra el nord d'Àfrica, i al mateix temps també s'havia imposat una talla de tipus local dirigida a pagar els deutes de la Universitat de Manacor per mor de la compra de forment i d'altres càrrecs. Davant aquesta situació de superposició de l'impost, és quan els habitants es comencen a queixar pel fet que estaven exces-

sivament gravats i que no podien afrontar tantes despeses al mateix temps. És interessant observar la proposta del governador, perquè encara que denegàs les apel·lacions i obligàs a pagar els deutes, donà facilitats a l'hora de realitzar el pagament: aquestes consistiren a pagar les dues talles en una, i a més dividida en quatre parts a pagar en diferents períodes de l'any. Aquest cas no era molt freqüent, ja que normalment no es fraccionava el deute.

Les apel·lacions més freqüents, entre d'altres, sorgien quan els deutors es negaven a pagar al·legant que la Universitat els devia doblers per diversos conceptes, com ara salaris per càrrecs diversos o per préstecs a la parròquia. Per tant, apel·laven que aquests deutes es considerassin com a pagament de les talles, cosa que normalment no succeïa ja que el lloctinent solia ordenar que demostrassin aquests deutes i si ho feien se'ls tornaven els doblers per pagar la contribució.

Una altra problemàtica sorgeix quan les persones deutores eren ciutadans i, per tant, es negaven a contribuir a les talles foranes, encara que tenguessin terres a Manacor, perquè ja havien contribuït a Ciutat.

Quan no es pagava la quantitat estipulada, s'enviava un cap de guaita per confiscar els béns dels deutors; això moltes vegades donava peu a confusions com l'embargament d'una mula que estava penyorada, és a dir, que no era de la persona embargada.

Una de les problemàtiques més recurrents era la taxació excessiva del patrimoni. En molts de casos, exposaven que si haguessin de vendre el tros de terra taxat els donarien un preu bastant més inferior.

Cal assenyalar que la taxació excessiva normalment anava lligada a un altre motiu com ara la corrupció d'alguns dels càrrecs públics. La gent tenia sospites dels oïdors de comptes, ja que tenien el dret de no tornar a obrir un llibre de comptes una vegada tancat. Això provocava desconfiances a l'hora de saber què havia passat finalment amb els diners. Es trobaven casos en què sortien elegits oïdors que havien de revisar comptes dels quals eren deutors; evidentment no convenia que ho fossin.

S'ha d'assenyalar també la desconfiança que hi va haver per part dels habitants de Bellver⁷ cap als de Manacor, ja que en un principi eren dues parròquies independents, fins que el 1395 es convertiren en una parròquia única. Per tant, Bellver deixava de tenir la competència per elegir els seus propis taxadors i oïdors de comptes, d'aquí que sempre apareguin queixes cap a les taxacions i comptes d'aquests, per mor que no eren naturals de la seva vila. Les apel·lacions foren tan nombroses que en una ocasió el lloctinent va donar permís per poder tenir oïdors de comptes i taxadors propis, per solucionar els comptes que hi havia a Bellver, encara que sols per a les talles anteriors a la unió de les dues viles.

Els litigis amb Bellver continuaren per les problemàtiques esmentades: la taxació excessiva, la desconfiança per una possible corrupció per part dels encarregats de la recaptació de la talla, l'acumulació de talles i molts d'altres. Fins que, finalment, el 1401 el lloctinent decidí atorgar-los definitivament el dret de nomenar els seus propis oïdors de comptes i taxadors, malgrat que els va fer pagar els costos de totes les apel·lacions i els salaris dels implicats en aquelles, a més dels deutes endarrerits.

Arriba un moment en què es converteix en una de les fonts d'ingressos més importants de la hisenda del Regne de Mallorca. De totes maneres, suposava una gran càrrega fiscal per al poble, no sols per la quantitat a pagar sinó també per la freqüència en què s'aplicaven. Per tant, no és d'estranyar que el dèficit econòmic provocat per l'aplicació de l'impost, sense cap mena de control establert, suposés la seva impopularitat.

Documents

1398, novembre 15, Mallorca.

En Berenguer de Montagut manà al batle i lloctinent de Manacor, en una carta enviada dia 8 de novembre, que fes confiscació dels béns de Francesc Moix i d'altres perquè devien 1144 lliures, 11 sous i 4 diners a n'Arnau Sureda, ciutadà de Mallorca, deguts per la universitat de la dita parròquia i pels anomenats. Però han decidit refusar l'ordre per motiu de la gran càrrega de deutes que suporten els habitants de Manacor per diverses talles fetes per deutes de la parròquia, i per talles fetes per la Universitat del Regne de Mallorca: una per pagar l'armada feta contra els moros i l'altra per pagar el deute a Arnau Sureda.

Ja s'havien embargat béns a P. Mascaró, Miquel Benimelis, Bernat Cenyol, Jacme Xameno, Pere Sansaloni, Antoni Ballespir. Aquests, entre d'altres, demanen una rebaixa de més de 400 lliures, altres 121 lliures i 8 sous deguts a Phalip Ballester.

En vista que no poden pagar tants deutes, ordenen que es faci una talla de 1600 lliures per pagar totes els deutes, però que el seu cobrament sigui de la següent manera: que se'n pagui un quart primerament; després una quarta part del que s'ha taxat a cada persona; una altra quarta part a la festa de carnestoltes i la resta per al proper mes de juliol.

AH 73, folis 174v i 175.

1398, juliol 8, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. En Francesc Moix demana que no li siguin embargats els béns per motiu de les 15 lliures que deu d'una talla, ja que la universitat li deu 14 lliures i 2 sous. Per això en Berenguer de Montagut dicta que se li pagui el que es deu a en Francesc Moix i que aquest llavors pagui el que deu de la dita talla.

AH74, folis 101.

1398, setembre 28, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. En Guillem Fàbregues de la parròquia de Manacor presenta una reclamació dient que els jurats d'aquesta li deuen sis lliures per contribucions fetes als comptes de la Universitat. Els jurats no li volen tornar els doblers ni volen acceptar el deute com a pagament d'una talla. Per això, en Berenguer de Montagut mana que els jurats paguin tot el que deuen al dit Guillem perquè pugui pagar els seus deutes.

AH74, folis 147v i 148.

1398, desembre 15, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle i lloctinent de Manacor. En Francesc Morro i els procuradors d'en P. Andreu i d'en Bonanant Comes demanen justícia, ja que segons ells els taxadors els han gravat excessivament en la talla a pagar a Arnau Sureda i de forma molt diferent per a altres talles. Així, sota pena de 25 lliures, mana que es presentin, demà o el primer dia no feriat després de la festa de Sant Julià, un jurat i un taxador amb la talla i totes les altres fetes darrerament, i els seus llibres de talles comprovats per verificar si els pobladors han estat taxats excessivament.

AH 74, folis 218 i 218v.

1399, febrer 5, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. En Bernat Domingo, ciutadà de Mallorca, es queixa que els taxadors de la parròquia de Manacor li han taxat un tros de terra en 16 lliures, però al·lega que si hagués de vendre aquesta terra només li donarien 10 lliures. A més, diu que fa 7 anys que és ciutadà de Mallorca i que contribueix a Ciutat. Per aquests motius demana que els taxadors no facin execució amb els seus béns. En Berenguer de Montagut mana que no expropiïn els béns del dit Bernat fins que no hagi escoltat les dues parts implicades, per això vol que un síndic o un procurador de la parròquia vagi a ciutat per exposar la seva versió.

AH 75, foli 7.

1399, febrer 20, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle i taxadors de Manacor. En Francesc Moix, Bonanant Comes i P. Andreu, d'una part; i n'Arnau Nadal, jurat, i en Feliu Ballester, síndic i procurador, de l'altra part. El motiu de la carta és per la negació del tres primers a contribuir a la talla feta per pagar a n'Andreu Sureda, ja que diuen que els han taxat excessivament en comparació a altres talles. En Berenguer de Montagut, després d'escoltar les dues parts i d'acudir a N'Arnau Albertí, advocat dels síndics de fora, i a Jacme de Vila-Desters, assessor seu, mana que es dugui a terme el cobrament de la talla.

AH 75, folis 20v i 21.

1399, març 13, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. En Bernat Domingo diu que en una talla l'han taxat excessivament i que a més no s'ha tengut en compte el trasllat del seu domicili a Ciutat. Per tant, el governador mana que es tenguí en compte la seva súplica i, si és així, que es rectificui la talla per fer justícia.

AH75, folis 46v i 47.

1399, març 18, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. En Bernat Cabrer, habitador de Bellver i jurat, exposa que fa quatre anys, quan Bellver encara era una parròquia independent, es va fer una talla, de la qual era llevador en P Sacosta, per pagar alguns deutes. Però ara Manacor i Bellver són una parròquia, i no se sap què ha passat amb els doblers de la talla. Per això demanen poder aplegar-se per elegir oïdors de comptes i taxadors per donar solució al deute, sense implicar la gent de Manacor que no hi té res a veure. El governador accepta, però amb la condició que només es faci per aquesta talla en concret.

AH75, folis 56v i 57.

1399, juliol 9, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. En Johan Sena exposa, a instància d'en G. Sinch Claus, llevador d'una talla feta per pagar els càrrecs de la parròquia, que la Universitat li deu doblers i que no pot pagar les 23 lliures de la talla; per això demana que es compensin les 23 lliures amb què ha estat taxat amb els diners que li deu la universitat. Per tant, el governador diu al batle, després d'oïr totes les parts, que torni el que li deu a en Johan Sena perquè pugui pagar el seu deute.

AH75, folis 125v i 126.

1400, febrer 15, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. G. Ferrer exposa que fa dos anys era síndic i procurador de Bellver, i que va dur a terme una qüestió per a en G. Bagur, P. Santsaloni i Johan Cifre de Bellver per raó d'una talla. D'aquesta qüestió, en volia cobrar les despeses ocasionades per les apel·lacions d'escriptures i salaris de jutges, procuradors, advocats i jornals. Afegeix que han estat elegits per examinar aquests comptes en P. Santsaloni i en P. Cabrer. Diu que P. Santsaloni és sospitós de l'examinació de les missions perquè està implicat en el deute. El lloctinent general mana que s'elegeixin uns nous oïdors de comptes per a aquest cas i que per als altres comptes sí que ho poden ésser.

AH 77, folis 37v i 38

1400, febrer 18, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle i lloctinent de Manacor. G. Sinch Claus, llevador d'una talla, ha expropiat a Guillem Ferrer una mula per no pagar la quantitat assignada per sufragar la talla. Guillem Ferrer no troba justa la sanció i es dirigeix al governador, el qual mana a G. Sinch Claus que es presenti en tres dies per donar la seva versió dels fets, i si no apareix s'ha de tornar la mula a en Guillem Ferrer.

AH 77, foli 7v.

1400, març 31, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. S'expressa que al contrari del que es deia en una carta enviada pel governador el 9 de juliol de 1399, en Johan Sena encara no ha demostrat els jornals que li deu la Universitat perquè els síndics li puguin pagar i es pugui procedir a pagar també la talla que deu al llevador G. Sinch Claus. Per tot això, el governador mana que Johan Sena, abans de set dies, verifiqui el que diu i que si se li deu alguna cosa que li sigui compensada amb la dita talla, però que si no se li deu res o si no ho pot demostrar, que pagui tot el que deu al més aviat possible.

AH78, folis 6v i 7.

1400, setembre 23, Mallorca.

En Berenguer de Montagut al batle de Manacor. N'Anthoni Vidal, procurador de la major part dels habitants de Bellver, diu que sap les divergències que hi ha per raó d'una talla feta per Ramon Llull. Diuen que en aquesta darrera talla han estat excessivament gravats. Per això gran nombre d'ells han fet una carta que està en poder d'en Pons Soldevila, notari, que esmenta els perjudicis soferts pels que no volen atendre el pagament de la talla, per tot això demanen justícia. El lloctinent mana que, citats els firmants de la carta, vol escoltar les seves raons.

AH78, foli 121.

1400, novembre 13, Mallorca.

En Johan de Montbuy al batle de Manacor. En una carta d'apel·lació feta per P. Sansaloni, Miquel Binimelis i en Johan Cifre de Bellver, requerien l'execució d'una sentència per mor d'una talla feta per Ramon Llull, de la qual era llevador. N'Andreu Gual expressà que no han pogut fer l'execució de la sentència perquè en Jacme Sena, escrivà, i en Pons Soldevila, notari, tenen en el seu poder les escriptures i cartes referents a la qüestió. Per tant, a instància de n'Anthoni Vidal, procurador, el lloctinent mana que Jacme Sena i Pons Soldevila duguin els papers segellats abans de tres dies i, a més, s'enviarà un cap de guaita per fer execució de la pena sobre els béns dels habitants de Bellver.

AH78, folis 158v i 159.

1401, març 2, Mallorca.

Joan de Montbui notifica a Bernat Cabrer de Bellver, Jaume Riera i Antoni Fuster, oïdors de comptes de Manacor, que a requeriment d'alguns habitants de Bellver es volen obrir novament els llibres de comptes de les 4 o 5 talles fetes anteriorment, ja que pensen que d'aquelles sobraren doblers. La seva intenció és poder pagar amb aquells doblers la talla feta per Ramon Llull. Els jurats contesten recordant que no és possible obrir el llibre de comptes quan ja s'ha tancat. Però que abans que n'Andreu Gual, procurador de Bellver, dugui a terme l'expropiació dels béns d'en Pere Sansaloni, Miquel Benimelis, Joan Cifre, Guillem Caselles i altres habitants de Bellver, per negar-se a pagar la talla de Ramon Llull, els jurats de Mallorca, amb els síndics forans, volen estudiar aquestes talles i els seus comptes per comprovar si són correctes o s'ha fet alguna alteració. De no acceptar aquestes condicions, s'imposarà una sanció de 50 lliures.

AH 80, folis 40v, 41 i 41v.

1401, maig 27, Mallorca.

Joan de Montbui notifica a Bernat Cabrer, Jaume Riera i Antoni Fuster de Manacor que informin a Guillem Ferrer de Bellver que en el termini de 15 dies hagi definit els comptes de 4 o 5 talles anteriors fetes entre els habitants de Bellver. Si no ho fa, se li expropiaran els béns i a més haurà de pagar una multa de 50 lliures per haver estat oïdor de comptes dos anys seguits, ja que està prohibit per una pragmàtica.

AH 80, folis 80v i 81.

1401, maig 27, Mallorca.

Joan de Montbui es dirigeix al batle i lloctinent de Manacor. Dels quatre jurats i tres oïdors de comptes de Manacor, se n'han d'elegir un jurat i un oïdor de comptes que sigui de Bellver, perquè aquests s'encarreguin de les talles i del seu cobrament i no tinguin res a veure amb les de Manacor.

AH 80, folis 81, 81v i 82.

1401, agost 18, Mallorca.

Johan de Muntbuy al batle de Manacor. El governador mana que Andreu Gual, procurador d'alguns habitants de Bellver, es cobri de les talles fetes X florins per pagar el seu salari i les despeses que han ocasionat les messions fetes.

AH 79, foli 41v.

1401, agost 23, Mallorca.

Johan de Muntbuy al batle de Manacor. Demana que assignin a Pere Sacosta, Bernat Cabrer, Salvador Ferrer, Ramon Lull i Montserrat Arigens, comptadors de la parròquia de Bellver, que l'1 de setembre pròxim es presentin davant ell, i mana que duguin totes les cartes, albarans, llibres i altres documents per exposar les raons i defenses de la causa. Si no hi compareixen es procedirà contra ells.

AH 79, foli 40v.

1401, octubre 1, Mallorca.

Johan de Muntbuy al batle de Manacor. Sobre l'apel·lació feta per Anthoni Vidal, procurador de Guillem Bagur, Miquel Benimelis, Johan Cifre, Anthoni Lobet, Pere Puig, Pere Santceloni, Anthoni Ballester, Guillem Caselles, P. Domenge, T. Vallmoll, Pere Ballester, G. Miralles i Barthomeu Cifre, i Bernat Ballester, procurador de n'Antoni Vidal, a causa de l'execució dels béns de tots aquests que mana fer en Berenguer de Montagut per pagar a Ramon Baçó, i altres deutes de la parròquia al batle de Manacor per mor d'una talla recaptada per Ramon Llull. El jutge delegat, Vicenc Salzet, després d'oïr totes les raons diu que es denegui l'apel·lació, ja que l'execució dels deutes és de dret.

Per altra banda, s'ha demanat consell a en Francesch Morro, assessor d'aquest; a en Bernat Taulassa, doctor en lleis, i a en Matheu Muntaner, jurista, que s'han pronunciat afirmant que l'apel·lació feta per Vicenc Salzet és justa.

Per tant, el governador mana que es continuï amb l'execució de la sentència i que els anomenats paguin els seus deutes i a més totes les despeses ocasionades.

S'han de pagar pel salari del jutge, advocat i procurador, 12 lliures, 2 sous i 6 diners; pel salari dels prohoms i notaris, 30 sous; per les escriptures del procés, 30 sous; per les escriptures fetes a la parròquia de Manacor, 2 lliures; pels jornals de n'Andreu, 7 lliures, per les messions de n'Andreu taxades a les pàgines dels llibres de recaptació i altres messions.

AH 79, foli 84.

1401, octubre 8, Mallorca.

El lloctinent del governador del Regne de Mallorca al batle de Manacor. De l'execució establerta en la carta de l'1 d'octubre contra Pere Sentsaloni, Miquel Benimelis i altres anomenats, desitgen que es faci trasllat de les messions taxades per Vicenç Salzet, assessor en el procés seguit contra Andreu Gual, procurador de Bellver, i manen fer execució dels béns dels abans anomenats. Així mateix, oïdes les raons de la dita taxació, manen que duguin a l'escrivà de la cort una còpia de les escriptures.

AH 79, foli 89v.

1401, octubre 31, Mallorca.

El lloctinent de governació del Regne de Mallorca al batle de Manacor. Dia 1 d'octubre manà a petició de n'Andreu Gual, procurador de Bellver, l'embarg dels béns de Pere Sansaloni, Miquel Binimelis i d'altres habitants de Bellver per les despeses de l'apel·lació que feren en la talla de Ramon Llull.

En una altra carta, datada a 18 d'octubre, havia ordenat que no es duqués a terme la confiscació dels béns dels anomenats, ja que aquests havien al·legat justes raons. Andreu Gual, després d'aquesta ordre, havia demanat que es prosseguís amb l'embargament i que la parròquia li pagués el deute.

El lloctinent accepta la proposta de n'Andreu Gual i amenaça amb una multa de 100 lliures si no s'acompleix el seu manament.

AH 80, folis 209 i 209v.

1402, octubre 31, Mallorca.

En Roger de Muncada a Bernat Cabrer de Bellver. Li envia una carta, de dia 14 d'abril, a instància d'en Ramon Llull, G. Ferrer, Barthomeu Navara, Antoni Nadal i Pere Cabrer, tots de Bellver, per la qüestió de les 4 o 5 talles darrerament fetes a Bellver. Diuen que Pere Sansaloni i altres han rebut per via de cens certes quantitats per pagar la talla, cosa que no es pot fer. El governador dóna llicència per nomenar oïdors de comptes per fer la talla, malgrat les protestes de Ramon Llull.

AH 81, folis 200v i 201.

1401, desembre 22, Mallorca.

Johan de Muntbuy al batle de Manacor. Pere Santsaloni, habitant de la parròquia de Bellver, ha presentat una suplicació dient que n'Anthoni Ribes, cap de guaita, és a batlia per realitzar execució contra ell i altres persones, de les quals és procurador. Pere Santsaloni ha suplicat que li deixin posar remei a la situació. La suplicació ha estat admesa i Andreu Gual ha de presentar-se davant el governador el primer dia no feriat després de les festes de Nadal, i procediran a dur a terme l'execució.

AH 79, foli 163v.

NOTES

1 Les lletres comunes són les còpies de les cartes enviades pel governador o lloctinent general a les parròquies de tota l'illa.

2 Arxiu del Regne de Mallorca (ARM) secció Lletres Comunes: AH 73, AH 74, AH 76, AH 77, AH 78, AH 79, AH 80, AH 81 i AH 82.

3 Sastre Moll, J. *Dos tallas levantadas a finales del siglo XIV*. Estudis de prehistòria, d'història de Mayurca i història de Mallorca en homenatge a Guillem Rosselló Bordoy. Pp. 235-258. Palma 1982.

4 Sastre Moll, J. *Dos tallas levantadas a finales del siglo XIV*. Estudis de prehistòria, d'història de Mayurca i història de Mallorca en homenatge a Guillem Rosselló Bordoy. Pp. 235-258. Palma 1982.

5 “ quod forenses non possint facere talla sine licentia vices gerenti.” Planas Rosselló, Antoni. *El sindicat de fora*. Pag.220.

6 Barceló Crespí, Maria. *Mes sobre l'impost del tall*. Randa 29, pp185-217. 1991.

7 Actualment Sant Llorenç des Cardassar.